

TANKER OG INNSPILL TIL EN KVALITATIV OG BÆREKRAFTIG OPPVEKSTSEKTOR I INDRE FOSEN KOMMUNE

Oppdraget:

Med utgangspunkt i det dere nå er presentert om kommunens økonomi, demografiske utsikter og de modellene som foreslås: Hvordan kan Indre Fosen kommune sikre et kvalitativt godt skoletilbud som samtidig er økonomisk bærekraftig over tid?

Innledning:

Vi i Indre Fosen PPT er ofte ute i skolene, og har siden kommunesammenslåingen observert i de fleste klasserom og sett de fleste lærere undervise. Det er hjemlet i vårt mandat i opplæringslovens §§ 5-3 og 5-6 at vi skal vurdere den ordinære opplæringen og elevens utbytte av denne i forbindelse med en sakkyndig vurdering, og at vi skal hjelpe skolene i arbeidet med organisasjons- og kompetanseutvikling.

Vi opplever i dette arbeidet at det er store forskjeller mellom den enkelte lærer og det enkelte klasserom, og også mellom de ulike skolene i kommunen. Vi vurderer det dithen at skolene totalt sett har et godt stykke å gå før de oppfyller kravene i de nye læreplanene (Fagfornyelsen), og vi tenker at skolelederne til en viss grad bør følge den enkelte lærers daglige praksis tettere enn de gjør i dag.

Det påpekes også i rapporten fra KS at kommunen bruker mye ressurser på spesialundervisning. Dette kan det være mange årsaker til, og vi i PP-tjenesten blir gjerne med på et samarbeid med lederne på oppvekstsiden om å finne flere av disse. Vi tenker likevel at en av årsakene kan være at med de stadige nedskjæringene og budsjettkuttene blir både lærere og skoleledere usikre på om de greier å tilpasse opplæringa godt nok med de ressursene de har til rådighet, og "svaret" kan da bli å sette inn spesialundervisning. Det er et kjent fenomen at når skolebudsjettene kuttes, så øker henvisningene til PP-tjenesten. Å fortsette med samme antall skoler med et stadig synkende antall elever, vil da føre til enda mer ostehøvelsparing, og oppleves for oss ikke som noe alternativ.

Vi har i samme tidsrom forsøkt å implementere modellkommuneprosjektet "Inkludering på alvor" med den hensikt å øke forståelsen i skolene for at flere elever bør inkluderes i fellesskapet, fremfor å motta spesialundervisning alene eller i lita gruppe på små grupperom. Dette i tråd med både forskning og politiske føringer (blant annet Nordahl-rapporten, Meld.St. 6 (2019-2020) Tett på - tidlig innsats og inkluderende fellesskap i barnehage, skole og SFO, Fagfornyelsen, forslag til ny opplæringslov). Det har imidlertid ikke lyktes oss å komme særlig langt med denne implementeringen. Gamle og tradisjonelle undervisningsmetoder ser ut til å stå sterkt, og vi opplever at mange elever ikke mottar den tilpassede undervisning de ifølge opplæringsloven § 1-3 har krav på. Heller enn å legge om undervisningen, er det sterk tradisjon for å øke voksenteiteten i klasserommet eller skille ut enkeltelever og tilby spesialundervisning på annet rom. Vi ønsker draghjelp fra øverste hold i kommunen i arbeidet med å snu

dette, da vi tror at kvaliteten vil øke for alle elever, både gjennom den ordinære opplæringa og spesialundervisninga, hvis all undervisning gjennomføres i tråd med gjeldende læreplan og føringene fra Udir.

Med dette som bakteppe ønsker vi en omorganisering av skolene velkommen, da vi tror at en helhetlig gjennomgang av strukturer og en diskusjon om kvalitet, vil kunne medføre positive endringer.

Hvordan kan kommunen sikre et kvalitativt godt skoletilbud som er økonomisk bærekraftig over tid:

Vurder å samle elever på færre virksomheter. Dette kan bidra til at elevene får bedre og bredere fagtilbud og en større sosial flate, noe vi ser kan være utfordrende på de minste skolene. Skolene får mulighet til å ha flere personer i ledelsen. Det kan også bli rom for å ansette flere yrkesgrupper i skolen som kan bidra til å sikre et bedre tilbud for de elevene som har store og særlige behov. (Eksempel: miljøterapeuter, vernepleiere og barnevernspedagoger). Disse yrkesgruppene kan da utgjøre team i større virksomheter, og bygge opp en kompetanse internt i skolen sammen med spesialpedagoger og faglærere, slik at elever med behov for ekstra støtte sikres den fagkompetansen de trenger.

Det finnes også noen fordeler med å samle ungdomstrinnselever i større virksomheter: Større fagmiljø for lærerne og elevene, elevene i kommunen får et likt - og et bredere – fagtilbud, positivt med bytte mtp det sosiale, skolens og elevens støttesystem (skolehelsetjenesten, PPT med flere) har mulighet til å bli bedre koordinert og ha mer tilstedeværelse.

Ellers når det gjelder kvalitetsaspektet ønsker vi at det fokuseres på å skape gode og trygge læringsmiljø for alle elevene i hele kommunen – her bør man bygge på det eksisterende Olweus-programmet, prosjektet Inkludering på alvor, og det pågående Læringsmiljøprosjektet, og sørge for at det arbeides med fortløpende.

Det nye læreplanverket må implementeres, og der vil også viktige elementer som aktive elever, variasjon og en mer praktisk retta undervisning komme inn.

Aldersblanding trenger ikke å være negativt, og å benytte seg av dette i større grad også i større skoler kan bidra positivt til både læringsmiljø og utviklinga av sosial og faglig kompetanse.

Begynneropplæringa og hvordan man rigger skoletilbudet for de aller minste elevene bør drøftes.

Kommentarer til de andre anbefalingene fra KS:

Vi ønsker oss en mer ensrettet ideologi og tydelig målsetting for oppvekstsektoren i Indre Fosen kommune, slik at alle vi som jobber med barna vet i hvilken retning vi sammen skal dra. Dette gjelder barnehager, skoler, PPT, skolehelsetjenesten, og øvrig helsesektor. Hva er det vi vil at våre barn skal kunne når de går ut av

grunnskolen? Hvilken hjelp og opplæring bør vi tilby alle, og hvilken hjelp og opplæring bør vi tilby de få som trenger ekstra hjelp og støtte? Hva er vårt **felles mål** i dette arbeidet?

Vi minner om noe av målsettingen for prosjektet Inkludering på alvor:

“Ønsket framtidssituasjon er at alle barn/elever føler tilhørighet, opplever mestring og utvikler seg faglig og sosialt i den avdelingen/klassen der de hører hjemme. For å nå ønsket framtidssituasjon skal

- barnehage og skole legge til rette for en opplæring som fremmer barnas/elevenes læringsutbytte. Det handler i hovedsak om lokalt arbeid med rammeplan/læreplaner, god vurderingspraksis, godt læringsmiljø og god lærerkompetanse.
- barnehage og skole utnytte det handlingsrommet som ligger innenfor rammen av ordinær virksomhet, slik at organisatoriske og pedagogiske tiltak som fremmer mestring og forebygger vansker, kan settes i verk. Dette vil bidra til å styrke vektleggingen av et godt tilpasset, ordinært tilbud, og bidra til å redusere behovet for spesialpedagogisk hjelp og spesialundervisning.
- barnehage og skole forholde seg til et romslig normalitetsbegrep og utvikle et felles barne-/elevsyn” (fra prosjektplana).

Vi ønsker å bidra til at alle barn i Indre Fosen kommune til enhver tid skal oppleve å være del av et fellesskap, og lære de kunnskaper og ferdigheter som behøves for at de som voksne skal kunne mestre sine liv etter sine forutsetninger. Og da tror vi at tiden nå er inne for at det må tas noen grep, slik at skolene skal kunne være robuste nok og sikres et handlingsrom som tillater dette. Både i form av ledelse, nok lærere, andre yrkesgrupper rundt elever med store og særlig behov, bedre koordinering og mer tilstedeværelse av støttesystemet til skolene, tolærersystem i basisfagene norsk, engelsk og matematikk, samt et kontinuerlig utviklingsarbeid for å sikre optimal kvalitet på elevenes sosiale og faglige tilbud.